

ДО
ПРОФ.Д-Р С.ТОМОВ ДМН
РЕКТОР НА МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
ГР.ПЛЕВЕН

РЕЦЕНЗИЯ

От проф.д-р Радка Стефанова Тинчева, MD, PhD, Катедра по педиатрия,
МУ- София

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” в областта на висше образование 7. Здравеопазване и спорт по професионално направление 7.1. „Медицина” и научна специалност „Генетика” в катедра „Микробиология, вирусология и медицинска генетика” при факултет „Фармация” на МУ- Плевен, обявен в Държавен вестник брой 36 от 27.04.2018 год.

В законовия срок е подал документи само един кандидат, който е допуснат до конкурса- доц. д-р Катя Стефанова Ковачева дм, ръководител сектор „Медицинска генетика”, катедра „Микробиология, вирусология и медицинска генетика” при факултет „Фармация” на МУ- Плевен
Със заповед № 1605 от 03.07.2018 год. на Ректора на Медицински университет- Плевен съм назначена в научното жури за провеждане на конкурса.

Доц. д-р Катя Стефанова Ковачева е подала необходимите от Закона за развитието на Академичния състав в РБ и Правилника за развитието на академичния състав на МУ- Плевен документи. Тя отговаря на условията за заемане на академична длъжност „професор”, посочени в чл. 94 от Правилника за развитие на академичния състав на МУ- Плевен.

Кратки биографични данни и професионално развитие

Съгласно приложената автобиография доц. д-р Катя Стефанова Ковачева е родена на 13.03. 1960 год. в гр.Плевен. Завършва ВМИ- гр.Плевен през 1984 год. От 1984 год. до 1986 год. работи като цехов лекар в СМК- гр.Плевен, от 1986 до 1989 год. като лекар-ординатор в Консултативна поликлиника ВМИ-Плевен. През м.януари 1989 год. започва работа като ординатор в медико-генетичен консултативен център при ВМИ- Плевен където работи и до момента. Последователно преминава през длъжностите асистент, старши и главен асистент.

През 2010 год. защитава докторска работа по генетика на тема „Диагностични, профилактични и епидемиологични аспекти на регистрацията на вродени аномалии”.

През 1993 год. придобива специалност по медицинска генетика. През 2012 год. и е присъдено научното звание доцент по научната специалност 01.06.07 „Медицинска генетика“. От м.февруари 2017 год. е ръководител на Сектор „Медицинска генетика“ МУ- Плевен. От 1989 год. доц.Ковачева е ръководител на Плевенския регистър на вродени аномалии, член на EUROCAT от 2013 год.

Научна дейност

В представените материали се съдържат общо 83 научни труда, от които 74 са научни публикации, 10 от тях в научни списания на английски език, 121 участия в научни форуми у нас и в чужбина. Публикувани след придобиване на научното звание доцент- една монография „Вродени аномалии. Клинико-дисморфологични и генетични проблеми“, една глава в монография „Редки генетични болести“ под редакцията на проф.Д.Тончева, 2 публикации в чужди списания, 17 публикации в български списания и 2 под печат, 4 публикации в сборници в пълен текст, 17 резюмета от участия в научни форуми в чужбина и 17 от участия в научни форуми в България.

Това показва високата научна активност на доц.Ковачева след хабилизацията. Тя има публикации в 14 списания с импакт фактор. Общият импакт фактор на списанията по данни на Медицинска библиотека при МУ-Плевен е 49.979. Цитирания 130- 72 в чужди списания, 58 в български.

Публикациите на доц. Ковачева са в следните основни направления:

1. Вродени аномалии – честота, етиология, скрининг, диагноза и профилактика
2. Медико-генетично консултиране при вродена и наследствена патология
3. Генетични фактори за тромбофилия – значение при различен вид патология (съдова, репродуктивни неудачи, злокачествени заболявания и др.)
4. Генетични фактори за женски и мъжки инфертилитет (стерилитет и неуспешни бременности): диагноза, генетично консултиране и профилактика
5. Онокогенетика –генетичните фактори и злокачествени заболявания: онкохематологични заболявания, рак на гърдата
6. LLL (Life Long Learning) система за обучение на лекари и студенти в областта на храненето

През 1989 год. доц.Ковачева започва Плевенския регистър на вродени аномалии, пълноправен член на EUROCAT от 2013 год. , който има основно значение по отношение диагнозата и регистрирането на случаи с вродени аномалии. На базата на масов скрининг на всички раждания на територията на гр. Плевен е проследена динамиката в честотата на определени групи аномалии. Голяма част от научните публикации на доц.Ковачева разглеждат тези проблеми. В 6 публикации се прави подробен анализ на неонаталната и перинатална смъртност, дължащи се на вродени аномалии, както и на структурата на тази патология (1, 25, 30, 51, 43, 92, 104, 68). Разглеждат се различни етиологични фактори, имащи значение за тяхната честота- демографски, социални, провеждането на ултразвуков и биохимичен скрининг. Нейна заслуга е разработването на оригинален вариант за цялостен подход по отношение на вродените аномалии - „Интегриран подход за диагноза, регистрация, предоставяне на генетична информация, проследяване и профилактика на вродени аномалии”, представен в 4 публикации”(1, 2, 3, 80). Предложен е комплексен клинично-дисморфологичен подход на клинично поведение при изграждане диагнозата на вродените аномалии, който подпомага изясняване на генетичната природа и етиологията на тази патология и който може да намери практическо приложение в работата на неонатолозите и педиатрите (1, 2, 3,18, 54, 73, 113). Този регистър, резултат основно от работата на доц.Ковачева, е първи за нашата страна и представя епидемиологични данни за вродените аномалии, събрани чрез популационни проучвания в Плевенски регион за 25 годишен период и базирани на единна методология. Резултатите от неговата дейност могат да бъдат използвани като представителни за българската популация. В регистъра е включена и информация от прекъснати бременности поради пренатално установени вродени аномалии. Това дава допълнителни данни за честотата на тази патология и възможност за навременно генетично консултиране на засегнатите семейства за профилактика на следващи бременности (1, 10, 22, 100). В над 20 публикации са описани редки хромозомни аберации и малформативни синдроми, фигуриращи в регистъра.(1, 19, 78, 79, 82, 12, 11, 30, 42, 31, 44, 32, 45, 46, 28, 29, 16, 36, 61, 74, 83, 84, 85, 41, 89, 58, 60, 81, 114, 115, 117, 121). Една част от тях се откриват по- късно в педиатричните отделения. Доц. Ковачева отделя специално внимание на необходимостта от мултидисциплинарен подход , колаборация между различни клинични специалисти и използването на съвременни диагностични методи, с оглед постигане на точна етиологична диагноза, прецизиране на риска при генетичното консултиране и възможност за прилагане на ефективна пренатална диагноза и профилактика на вродените аномалии.

Като генетичен консултант тя разглежда и проблеми на генетичното консултиране и провеждането на пренатална диагноза при семейства с различен вид вродени аномалии. Нейна заслуга е функционирането дълги години на фамилен регистър, спомагащ за откриване на семейства с генетичен риск и осигуряване на генетична консултация за подкрепа на засегнатите семейства и профилактика на следващи рискови бременности.

Генетичните фактори за тромбофилия и тяхното значение при различен вид патология -съдова, репродуктивни неудачи, тромботични усложнения при злокачествени заболявания и други нозологични единици са следващата тематика в научните публикации на доц. Ковачева. Изследвани са по-често срещаните генетични дефекти за тромбофилия и тяхното значение за развитието на венозен тромбемболизъм. Определена е честотата на носителство на 4 от най-честите тромбофилични фактори - FVL, FII 20210G>A, PLA1/A2, MTHFR 677 C>T и PAI 4G/4G в българската етническа група Тези резултати са представени в 4 публикации- 15, 16, 17, 51, като е направен важен извод за значението на носителството на вариант FVL за повишаване риска за развитие както на дълбоки венозни тромбози така и на белодробен тромбемболизъм. Известна е ролята на вродената тромбофилия при репродуктивната патология. Редица публикации разглеждат по-често срещаните генетични дефекти за тромбофилия като причина за спонтанни аборти, прееклампсия, интраутеринна ретардация на плода и повишаване на риска за повтарящи се загуби на плода (6, 17, 53, 55, 60, 62, 64, 66, 67, 70, 71, 75, 77, 12, 22, 19, 20, 31, 102). От практическо значение е изработената стратегия, предложена за диагноза и профилактика на спонтанните аборти в различни срокове на бременността на базата на носителство на тромбофилични генетични дефекти и придобита тромбофилия. В публикации 54, 69, 71, 111 се посочва и тяхното значение при неуспешна асистирана репродукция.

В 14 публикации са представени собствени изследвания върху ролята на хромозомните аномалии и други генетични фактори в етиологията на женския и мъжкия инфертилитет. За първи път е представена честотата на най-честите генетични фактори (хромозомни аномалии и микроделеции на Y хромозома) и техният дял в етиологията на мъжкия инфертилитет.

Доц. Ковачева участва в 19 научно- изследователски проекта финансирани от МУ- Плевен, като в 7 е била водещ изследовател (по номера от списъка №2, 3, 13, 14, 15, 16).

Преподавателска дейност

Доц. д-р Катя Ковачева работи като преподавател към Медицинска генетика, МУ – Плевен от м. 01. 1995 година, последователно като асистент, старши асистент (от м. 12. 1998 г.) и главен асистент (от м. 05. 2000 г.). От м. 06. 2012 г. заема длъжността „доцент“, по научната специалност „генетика“, от м. 02. 2017 е ръководител на Сектор „Медицинска генетика“ МУ-Плевен и началник на Лабораторията по Медицинска генетика, към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД, Плевен. Участвала е в разработването на учебните програми, тестове и др. форми свързани с преподаването на дисциплината „медицинска генетика“ съответно във Факултет „Медицина“, „Здравни грижи“ и „Медицински колеж“. Изнася лекционния курс по мед. генетика, като поема повече от половината от наличния хорариум за изброените специалности (българо-езично и англо-езично обучение). За периода 2015-2018 академични години като преподавател е реализирала учебна натовареност общо 782 часа.

Доц. д-р Катя Ковачева е втори научен ръководител на ас. Георги Големанов, докторант на самостоятелна подготовка по специалност „Биохимия“ (заповед №531 на Ректора на МУ-Плевен, от 07.03.2018 г.). Предстои разкриването на докторантура на втори докторант- д-р Зорница Камбурова, асистент към Сектор „Мед. генетика“.

Диагностично- консултативна дейност

В лабораторията по Медицинска генетика към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ под ръководството на доц.Ковачева се извършва високо специализиран цитогенетичен анализ. Тя въвежда дородовия биохимичен скрининг през 2011 год. който вече обхваща средно 2000 бременни жени годишно.

Квалификационни курсове

Доц. Ковачева е преминала курсове по:

- Медико-генетична консултативна помощ
- Генетични проблеми в педиатрията
- Клинична дисморфология
- Хромозомна диагностика
- Молекулярно- генетични методи за анализ
- Биохимичен скрининг
- Репродуктивна генетика
- Регистрация на вродени аномалии- EUROCAT

Членува в:

Българско дружество по генетика и геномика на човека
Българска педиатрична асоциация
Българско дружество по акушерство и гинекология
Българска асоциация по неонатология
European Society of Human Genetics

Заключение

Професионалното развитие на доц. Катя Ковачева е ориентирано основно в диагностиката на вродени и наследствени заболявания пре- и постнатално. Богатите си практически умения тя обогатява с преподавателска дейност, научни търсения (публикации, дисертационен труд, участие в написването на учебници) и управленска дейност като ръководител на Сектор "Медицинска генетика" МУ- Плевен. Тя е утвърден авторитет в областта на цитогенетичната диагностика у нас.

Анализът на представения материал показва, че кандидатът доц. Катя Ковачева напълно отговаря на изискванията за заемане на научната длъжност „професор“ по медицина в Медицинския Университет- Плевен според правилника за условия и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности и качествените критерии за развитие на академичния състав. Това ми дава пълно основание да предложа на членовете на уважаемото научно жури да изберат доц. Катя Ковачева за „професор“ по Генетика към Медицински университет- Плевен.

Проф.д-р Радка Тинчева, д.м.

20.08.2018 год.

